

Hvor skal det sociale arbejde hen i Danmark

Nyborg Strand
2. november 2017

Dansk Socialrådgiverforening

Tak for indbydelsen

- Knud Aarup, 62 år, Cand.scient.pol. og Uafhængig agent i udvikling af velfærdssamfundet
- Formand for Socialpolitisk Forening, Formand for Røde Kors Aarhus, medl. af best. i Lær for livet, Kirkens Korshær Aarhus, Huset Venture, mv.
- Tidligere: Socialstyrelsen, Randers Kommune, Det Jyske Musikkonservatorium, Horsens Kommune, Hadsten Kommune, Kommunedata, PLS Consult (Rambøll Mgm.), Arbejdsdirektoratet og Indenrigsministeriet
- Leder siden 1986 – chef siden 1990
- Undervist siden 1979 – AU, AAU, ABS, professionsudd.
- Censor på de samfundsvidenskabelige uddannelser
- Jeg har blandet mig i mange år – bl.a. *Frivillighedens Velfærdssamfund*, Frydenlund 2010, samt blogger på Mandag Morgen, Altinget, PIOPIO
- Bogaktuel: *Fra undenforskab til fællesskab – seks bud på et bedre velfærdssamfund*, DJØF Forlag, september 2017

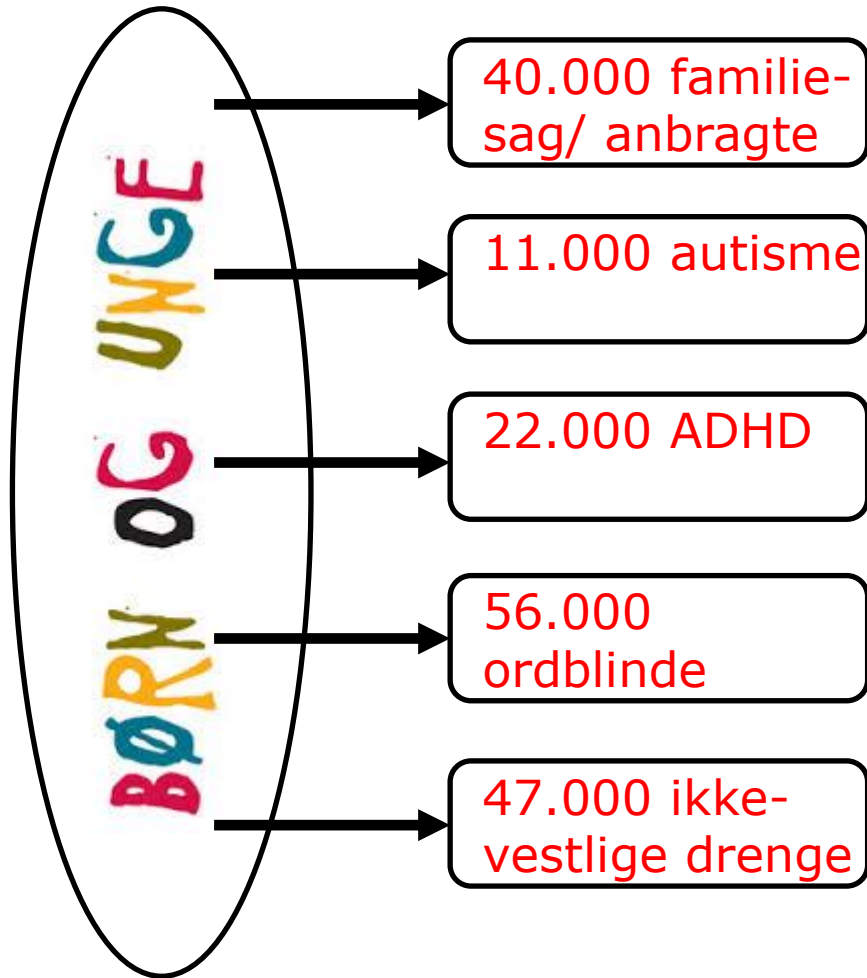
Fremtidens sociale problemer skabes i dag

Vi ved allerede så meget
– men vi gør det ikke:

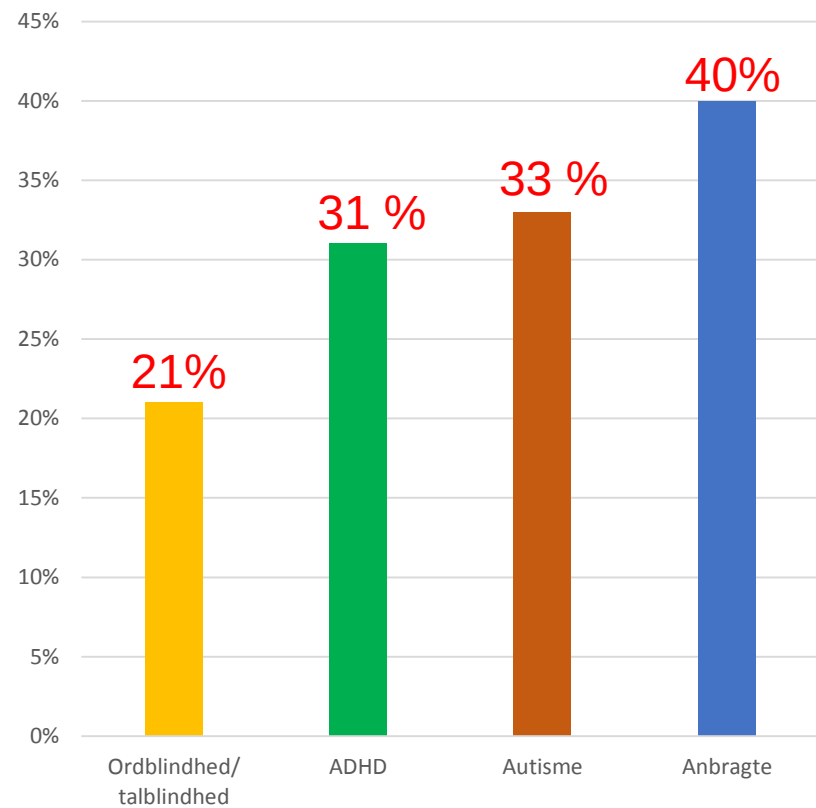
1. Sociale problemer kan løses!
2. Nu skal der fokus på tidlig indsats
3. Genetablere helhed og sammenhæng
4. Fokus på fagprofessionel nysgerrighed og professionel nærvær

Hvad sker der med de godt 1,1 millioner børn og unge

Antal

Andel som ikke har gennemført grundskolen

Vi sender børn og unge i udenforskab

60.000 per fødselsårgang

Handicap

ADHD
Autisme
Ordblindhed
Sproglige problemer
Sent udviklet
Begavelse
Blinde
Døve
Mobilitets-
handicappede

Psykisk sårbarhed

Depression
Angst
Anoreksi
Bulimi
Selvskadende
Overgreb

Sociale problemer

Omsorgssvigt
Fysisk mishandling
Seksuelt overgreb
Antisocial adfærd
Fravær i skolen
Stofmisbrug
Alkoholmisbrug
De første skridt ind i
kriminalitet

FIASKO
i folkeskole,
ungdoms-og
erhvervsudd.

3.000-3.500
af hver årgang

UDENFORSKAB
=
ARBEJDSLØSHED

Et liv på bunden
af samfundet

Misbrug

Social mistrivsel

Dårlig sundhed

Psykisk sygdom

Kriminalitet

Overførselsindkomst

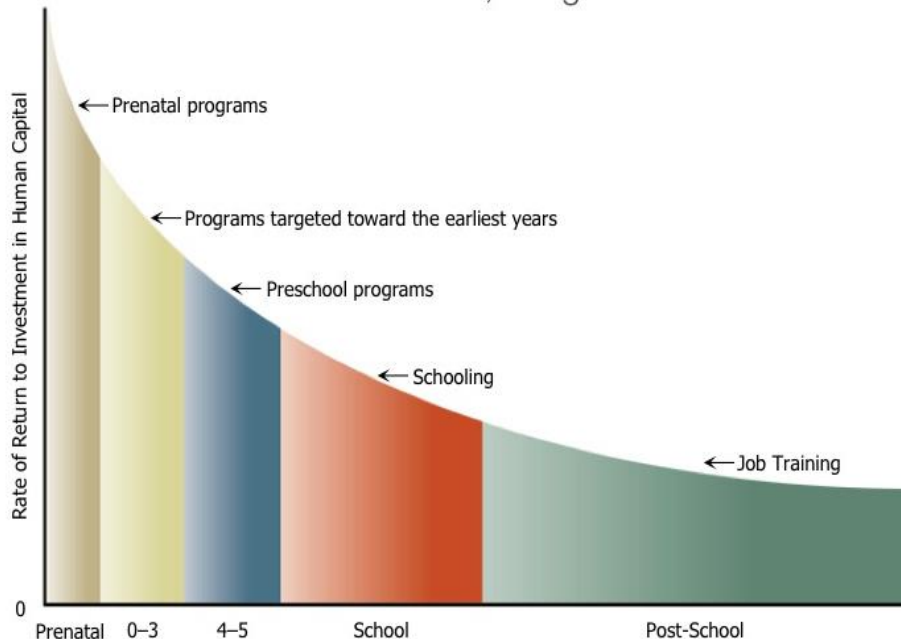
Min figur efter inspiration af Ingmar Nilsson og Andreas Wadeskog, Utanforskabets pris 2014; Unga, skolmisslyckande och arbetsmarknad 2014; Nilsson 2011 Strategier)

UDENFORSKAB

- Alle de mennesker som ikke har fået den rigtige og rettidige støtte
- Det koster:
  - *I menneskelig nød*
  - *200.000 voksne som ikke fik et liv som de selv var herre over*
  - *I offentlige udgifter 100 mia.kr årligt*
  - *I samfundsrigdom 7% BNP*

En ny retning har fokus på den tidlige sociale indsats

The earlier the investment, the greater the return

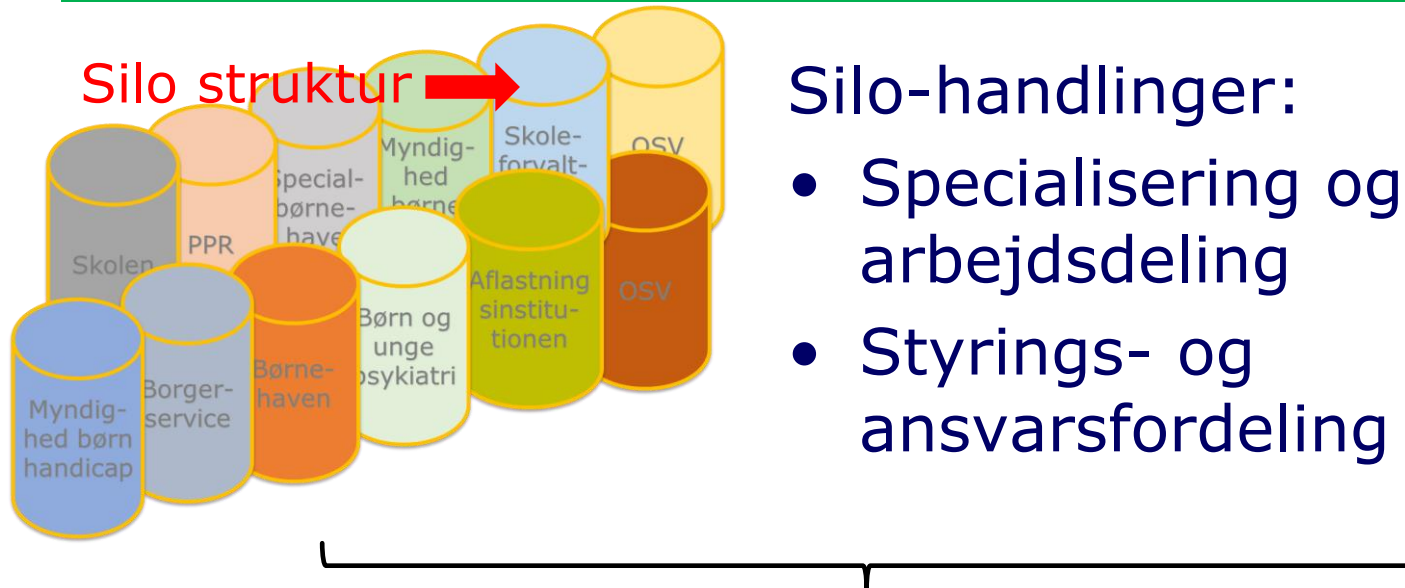

Source: James Heckman, Nobel Laureate in Economics

- Alle går i vuggestue og børnehave
  - 98% af 3-5 årige
  - 89% af 1-2 årige
- Sundhedsplejen kommer ud til alle
- Stor boligsocial indsats
- Meget høj andel af fagprofessionelle
- Indsatserne skal tænkes sammen
- Familieinstitutioner

Tage alvorligt: helhed og sammenhæng i indsatsen

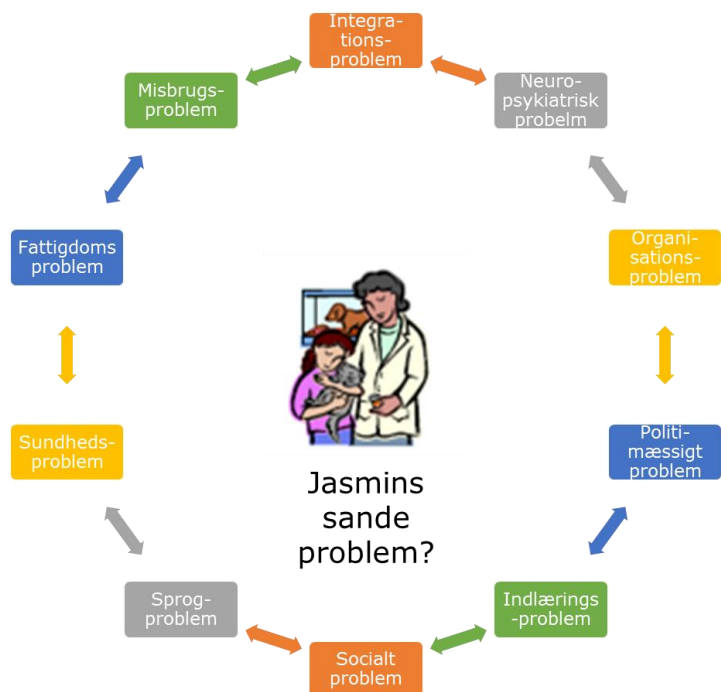

Silo-handlinger:

- Specialisering og arbejdsdeling
- Styrings- og ansvarsfordeling

Totalitetssynspunktet
Familiesynspunktet

Borgeren skal ses som et helt menneske fysisk, psykisk og socialt

Familien som den første og mindste brik i velfærdssamfundet (Anna Holt)

Lov om helhed og sammenhæng i borgernes liv:

- Borgeren skal have retskrav på at blive set som helt menneske
- Fagprofessionelle skal anlægge en konkret individuel vurdering på den enkelte i dennes netværk
- Frihed for fagprofessionelle til at træffe konkret beslutning

Der er altid én som er med til at bære ansvaret

Fødsel	Spæd	1-5 årig	6-15 årig	16-25 årig	Voksen	Ældre
Eksempler på forskellige fagprofessionelle i forskellige faser af livet						
Læge Jordemoder Sundheds- plejerske Alm.prak. Læge OSV.	Sundheds- plejerske Pædagog Dagplejer Pædagog- medhjælper Sags- behandler OSV	Pædagog Familie- vejleder Psykolog Social- pædagog Alm.prak. læge OSV.	Lærer AKTLærer Speciallærer Psykolog Sags- behandler OSV.	Ungdomudd- lærer UU medarbejder Socialpædagog Ungdomsskole- medarbejder Politi PSP- medarbejder OSV	Læge Psykolog Fysioterapeut Ergoterapeut Sagsbehandler Jobcenter- medarbejder OSV	Sygehuslæge Sygeplejerske Demenskoordinator Alm.prak.læge Beskæftigelses- terapeut OSV

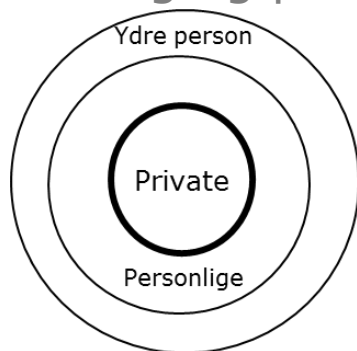
Hvem er den?

Befri den fagprofessionelle nysgerrighed

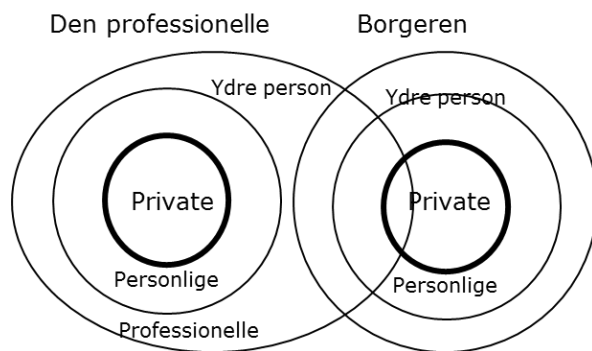
- Fagprofessionelle er instrumenter i andres udvikling
  - Fagprofessionelle skal have lov til at være nysgerrig ift effekten af deres arbejde
  - Start forfra – midlertidigt dokumentationsstop
  - Registrering og data skal tænkes nede-fra-og-op (afskaf registreringshelvedet)
-
- Mikro-forskning
  - Påbegynd et socialfagligt autorisationssystem

Fra professionel distance til professionelt nærvær

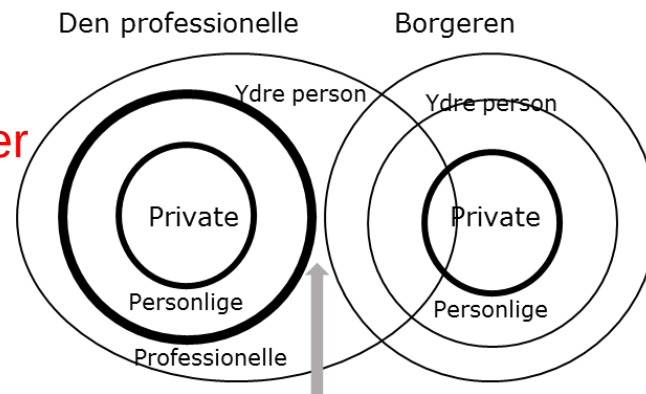
Skelen mellem ydre, personlig og privat

Professionelle relation

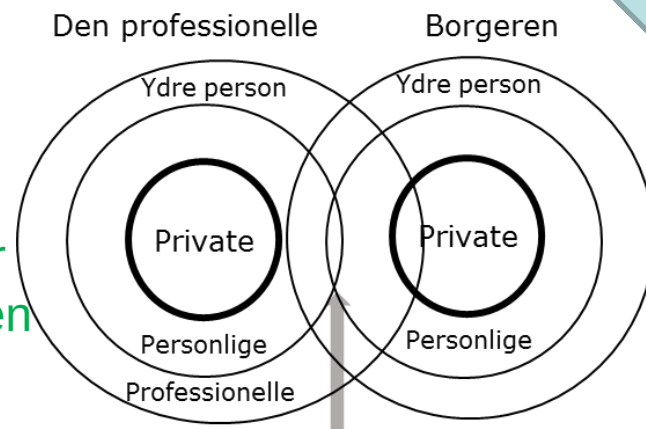

Den professionelle er ikke til stede i relationen som menneske

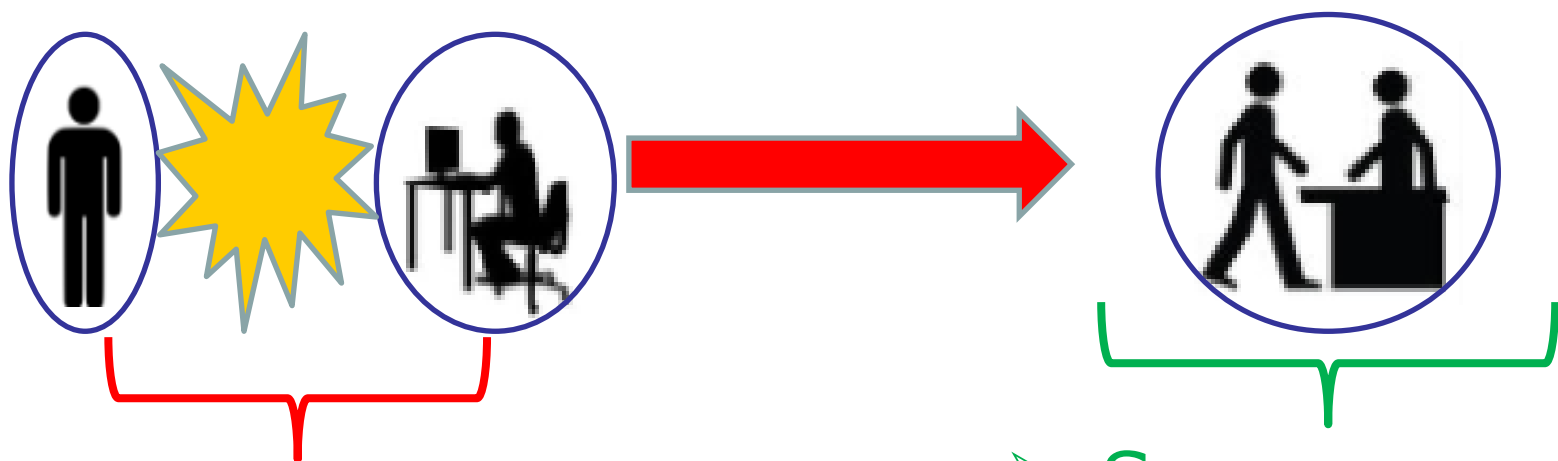
Professionel distance

Den professionelle viser sig som menneske og tager ansvar for relationen

Professionelt nærvær

"Rummet" - hvor den sociale forandring er mulig

- Ingen kontakt
- Ingen relation
- Utryghed
- Selvbeskyttelse
- Ingen udvikling

- Samme rum
- Ansvar for relation
- Tryghed og Tillid
- Måske endda hos borgeren
- Menneskelig udvikling

Tak for ordet

<https://www.djoef-forlag.dk/da/boeger/f/fra-udenforskab-til-faellesskab>